

OBSAH

Předmluva	15
Několik poznámek k textu	19
Část první: Základní pojmy církevního práva	23
1.1 Církev a náboženská společnost	23
1.2 Církevní právo a kanonické právo	25
1.3 Poměr církevního práva ke konfesnímu právu	31
Část druhá: Církevní právo katolické církve	35
2.1 Úvod	37
2.1.1 Dělení objektivního práva katolické církve	37
2.1.2 Pramene práva katolické církve v dějinném přehledu	38
Pramene práva katolické církve v minulosti	39
Pramene práva katolické církve v současnosti	56
2.2 Obecné normy	61
2.2.1 Úvodní kánony	61
2.2.2 Normativní právní akty a právní obyčej Církevní zákony	63
Obecné dekrety (obecně závazná nařízení)	71
Normativní právní akty jiné než zákon a obecný dekret	71
Právní obyčej	73
2.2.3 Privilegia a dispenze	74
Privilegium	75
Dispens	77
2.2.4 Správní akty	78
Individuální dekret a příkaz	79
Reskript	79
2.2.5 Kanonická umírněnost a epikie	80
2.2.6 Fyzické a právnické osoby	81
Fyzická osoba	82
Právnická osoba	87

2.2.7	Právní jednání	91
2.2.8	Moc řídící a církevní úřad	93
	Klasifikace moci řídící	93
	Ordinář	94
	Supplet Ecclesia	95
	Forum externum a forum internum	96
	Obsazení církevního úřadu	96
	Uprázdňení církevního úřadu	100
2.2.9	Preskripce a počítání času	101
2.3	Ústavní a správní právo	103
2.3.1	Ústavní právo	103
	Prameny poznání ústavního práva katolické církve	103
	Christifideles	103
	Povinnosti a práva v katolické církvi	105
	Služby laiků v církvi	109
	Formace kleriků	111
	Inkardinace a exkardinace	112
	Pozbytí příslušnosti k duchovnímu stavu	113
	Církevní sdružení, třetí řády a bratrstva	113
2.3.2	Řízení církve na nejvyšší úrovni	118
	Papež	118
	Apoštolský stolec	122
	Exkurz: Stát Vatikánského Města	123
	Kolegium biskupů, ekumenický koncil, synod biskupů	123
	Kardinálové a kolegium kardinálů	126
	Volba papeže	128
	Římská kurie	129
2.3.3	Řízení církve na úrovni východních katolických církví sui iuris	134
	Právní postavení východních katolických církví	135
	Apoštolský exarchát Řeckokatolické církve v České republice	138
	Některé zvláštnosti v právu východních katolických církví	139
	Přehled východních katolických církví sui iuris	140

2.3.4	Řízení církve na úrovni partikulárních církví	141
	Diecéze (arcidiecéze)	142
	Apoštolská administratura	143
	Ostatní partikulární církve	143
	Osobní prelatury	145
	Eparchie a exarchát	146
	Biskupové v partikulárních církvích	146
	Interimní vedení diecéze	150
	Církevní provincie a oblasti	152
	Biskupská konference	154
	Partikulární koncily (sněmy)	155
	Diecézní kurie a místní soudy	155
	Diecézní rady	159
	Kapituly kanovníků	160
	Diecézní synod	162
2.3.5	Řízení církve na nejnižší úrovni	163
	Farnosti	164
	Farář a ostatní klerici ve farnosti	169
	Zaměstnanci farností	175
	Farní rady	176
	Farní sdružení	177
	Kostely a farní domy	178
	Kvazifarnosti, duchovní správy, rektorátní kostely	178
	Okreskové vikariáty (děkanáty, děkanství)	180
2.3.6	Řeholní právo	181
	Řeholní právo a jeho prameny	181
	Tři evangelní rady	182
	Formy zasvěceného života	183
	Formace řeholníků a řeholnic, řeholní observance	187
	Řízení řeholních institutů zasvěceného života	189
	Společenství evangelních rad jednotlivě	193
2.3.7	Některá specifika správního práva církevního	198
2.4	Církevní magisterium a magisteriální právo	201
	2.4.1 Církevní magisterium	201
	2.4.2 Služba Božího slova	204
	Hlásání Božího slova	204

Katechetická výuka	206
2.4.3 Misijní činnost církve	208
2.4.4 Katolická výchova	208
Církevní školy	209
Výuka náboženství	209
Univerzity zřizované církví	210
2.4.5 Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy	210
Schvalování (aprobace) knih	211
2.5 Posvěcující služba církve a sanktifikační právo	212
2.5.1 Svátosti obecně	213
2.5.2 Svátosti iniciace	215
Křest	215
Biřmování	220
Nejsvětější Eucharistie	221
2.5.3 Svátosti rekonciliace	228
Svátost smíření	228
Exkurz: Odpustky	230
Pomazání nemocných	231
2.5.4 Svátost svěcení a ordinační právo	232
Svátost svěcení obecně	232
Ordinandi a udělovatelé svěcení	235
Předpoklady k přijetí svěcení	235
Překážky svěcení	237
Neplatnost (nulita) svěcení	238
Laicizace	238
2.5.5 Svátost manželství a manželské právo církevní	239
Společný základ a odlišnost pojetí manželství v různých právních systémech	239
Manželství jako nerozlučitelný svazek	243
Prameny manželského práva katolické církve	244
Kanonickoprávní pojetí smluvního charakteru manželství	245
Uzavření manželství, manželství jako životní stav, nupturienti	246
Podstatné náležitosti a vlastnosti manželství, dobra manželství	249

Manželství svátostné	251
Vázanost kanonickou formou sňatku po veřejném pokusu o odchod z církve	255
Manželství uzavřená jinde než v katolické církvi	256
Zasnoubení	257
Kanonická forma uzavření sňatku	258
Oddávající	259
Dispenz k uzavření manželství jinde než v katolické církvi	263
Tajně uzavřené manželství	264
Překážky manželství a zábrany manželství v CIC/1917 a CIC/1983 obecně	264
Zábrany manželství	267
Překážky manželství	269
Manželský souhlas a jeho nedostatky	278
Předmanželská příprava a zápisy v matrikách	282
Putativní manželství a kanonické zplatnění manželství	285
Zánik manželství v kanonickém právu	287
Separace manželů	289
2.5.6 Ostatní úkony božského kultu	290
Svátostiny	290
Liturgie hodin	291
Katolický církevní pohřeb, pohřební mše a mše za zemřelé	294
Úcta k svatým, posvátným obrazům a relikviím	296
Slib a přísaha	296
2.5.7 Posvátná místa a doby	298
Kostely a jiná posvátná místa	298
Posvátné doby	300
2.6 Majetkové právo	304
2.6.1 Účel církevního majetku	304
2.6.2 Nabývání církevního majetku	305
Subjekty církevního majetku a jeho správy	308
2.6.3 Správa církevního majetku	309
2.6.4 Zcizování (alienace) církevního majetku	310

2.6.5	Zbožná pořízení	312
2.7	Trestní právo	315
2.7.1	Základní pojmy církevního práva trestního	315
2.7.2	Tresty	321
	Cenzury	321
	Pořádkové tresty	322
	Tresty samočinné a uložené	323
2.7.3	Trestní opatření a trestní pokání	324
	Trestní opatření	324
	Trestní pokání	325
2.7.4	Zánik trestu a promlčení trestného činu	325
2.7.5	Skutkové podstaty trestných činů podle skupinových objektů	326
	Trestné činy proti náboženství a jednotě církve	326
	Trestné činy proti církevním představeným a svobodě církve	327
	Trestné činy proti církevním úřadům	327
	Křivá obvinění a padělání listin	330
	Trestné činy proti zvláštním povinnostem	330
	Trestné činy proti životu a svobodě člověka	331
2.7.6	Rezerváty Apoštolského stolce	332
2.8	Procesní právo	333
2.8.1	Procesní právo obecně	334
	Soudní řízení a správní řízení	334
	Dělení kanonického procesu	336
	Nalézací a vykonávací řízení	338
2.8.2	Církevní soudy	338
	Pravomoc církevních soudů	338
	Příslušnost církevních soudů	339
	Druhy a stupně církevních soudů	342
	Složení církevního soudu	344
	Procesní strany	348
2.8.3	Soudní řízení sporné	351
	Zahájení sporného řízení	352
	Stav sporu (litis instantia)	354
	Důkazní řízení	356

Mezitímní řízení a mezitímní rozsudek	357
Závěr jednání	357
Konečný soudní výrok – rozsudek	358
Opravné prostředky proti rozsudku	359
Sporné řízení ústní	360
2.8.4 Některá zvláštní řízení	361
2.8.5 Trestní řízení	362
Přípravné řízení	362
Vlastní trestní řízení	363
2.8.6 Správní řízení	364
Řízení o odvolání farářů z úřadu a jejich přeložení	367
Část třetí: Principy církevního práva jiných církví	371
3.1 Principy církevního práva reformačních církví	372
3.1.1 Základní principy reformace	372
3.1.2 Typy reformačních církví	373
Na evropském kontinentě	373
V anglofonním světě	374
3.1.3 Právo reformačních církví	376
3.1.4 Českobratrská církev evangelická	378
Správa farního sboru	380
Postavení starších a kazatelů	381
Správa seniorátu	383
Správa povšechného sboru celé církve	384
3.1.5 Církev bratrská	385
3.1.6 Církev československá husitská	386
3.2 Principy církevního práva starobylých východních církví a pravoslavných církví	390
3.2.1 Starobylé východní církve	391
3.2.2 Pravoslavné církve	392
Ordinační právo a manželské právo	393
Přehled pravoslavných církví	394
Pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku	395
Prameny a literatura	398

Seznam zkratek	409
Věcný rejstřík	411
O autorech	418
Summary	420